

Antwoorden van de NVKK op de aanvullende vragen van de PvdA-fractie in de Eerste Kamer

(9 februari 2019)

Er is altijd slechts één kapitein op een schip, ook indien aan boord van dit schip geweld wordt gebruikt tegen aanvallende piraten. De kapitein heeft het gezag over zijn schip, zeker daar waar het de navigatie, het manoeuvreren en de bedrijfsvoering van het schip betreft.

Artikel 7 lid 2 WtBK geeft aan dat het particulier maritiem beveiligingsteam bevoegd is om geweld te gebruiken om dreigend gevaar van piraten af te wenden. De teamleider van deze private beveiligers geeft leiding aan de beveiligers indien er geweld moet worden gebruikt tegen aanvallende piraten.

Artikel 9 lid 7 WtBK stelt heel duidelijk dat de teamleider opdracht geeft tot geweldgebruik, maar niet eerder dan na overleg met de kapitein. Het is dus de teamleider die besluit tot geweldsgebruik en daartoe aan de particuliere beveiligers opdracht geeft; niet de kapitein. De voorwaarde voordat deze opdracht kan worden gegeven is het overleg tussen de teamleider en de kapitein. Overleg, dus geen toestemming van de kapitein aan de teamleider.

Dit overleg is ter vaststelling dat de eerdere beschermingsmaatregelen (BPM) niet hebben geleid tot afwending van het gevaar van de piraten. Hierbij wordt opgemerkt dat er al overleg plaats vindt tussen de kapitein en de teamleider op het moment dat het schip het *High Risk Area* binnenvaart. Daarvoor zijn er oefeningen geweest over dit onderwerp en daarna zijn er steeds overleggen tussen de kapitein en de teamleider; aan boord er is dus een permanent en structureel overleg over dit onderwerp. Het laatste overleg voordat er geweld wordt toegepast kan daarom van zeer korte duur zijn. Ook omdat als de piraten schieten naar het schip of binnen schootsafstand zijn, -dus gevaar opleveren-, dan hebben blijkbaar alle eerdere beschermingsmaatregelen gefaald. Hier kan geen verschil van mening over bestaan.

De kapitein heeft heel duidelijk niet de leiding bij dit geweldsgebruik, ten eerste omdat hij daartoe wettelijk niet bevoegd is, maar ook omdat hij niet is opgeleid om geweld toe te passen, hij niets van vuurwapens weet en zeker geen ervaring heeft met geweldgebruik met behulp van vuurwapens.

Bovenstaande is niet in strijd met de artt. 27 en 28 Wet zeevarenden. Mogelijk heeft de kapitein theoretisch het allerlaatste woord, maar hij zal zich niet inlaten met zaken waar hij geen verstand van heeft en dus niet ter zake kundig is. Dit is geen uitzondering aan boord. Ook bij andere specialistische zaken aan boord zal de kapitein niet ingrijpen indien hij geen kennis van zaken heeft van die materie. Denk hierbij aan een ingewikkelde technische reparatie in de machinekamer. Hierbij heeft de hoofdwerktuigkundige de feitelijke leiding, omdat die de opgeleide en ervaren expert is op dit gebied. De kapitein heeft aan boord het gezag (gezagvoerder) maar is niet altijd belast met de feitelijke leiding over alle zaken. Zeker niet indien hij geen verstand heeft van die zaken. Dit is voor de kapitein een feit van algemene bekendheid. Hij intervenueert niet bij de uitvoering van werkzaamheden door de expert. Indien een teamleider de leiding heeft over het geweldsgebruik tegen piraten, dan is dat dus geen noviteit voor de kapitein

Ter aanvulling, het hiervoor beschreven optreden is analoog aan het optreden van een VPD tijdens geweldgebruik tegen piraten. Ook daar heeft de militaire commandant van het VPD de leiding over het gebruik van geweld, niet de kapitein. Ook daar wordt samen geoefend voor-

dat geweld wordt gebruikt, inclusief overleg. Dit gaat reeds jaren zo en levert geen problemen op voor de kapitein aan boord.

Indien er geweld gebruikt is buiten de kaders van de wet, dan zal het OM beslissen wie er wordt vervolgd. Het OM zal hoogst waarschijnlijk bovenstaande uiteenzetting volgen bij haar keus om te vervolgen. Ook zal zij zich laten leiden door het feit dat de kapitein niet altijd en overall verantwoordelijk is voor alle gepleegde strafbare feiten aan boord van zijn schip. Dit is uiteraard ook afhankelijk van de normadressaat in de desbetreffende wet.

De NVKK hecht eraan om te vermelden dat zij een groot voorstander is van het wettelijk vastgelegde uitgangspunt “VPD-tenzij”. Dus alleen gewapende particuliere maritieme beveiligers indien er geen VPD mogelijk is.

De NVKK vindt het ook van groot belang dat de kapitein bij het embarkeren van particuliere maritieme beveiligers met hun vuurwapens controle kan uitoefenen om te voorkomen dat hij niet-gecertificeerde particuliere beveiligers met illegale vuurwapens aan boord krijgt. Hier kan de kapitein persoonlijk verantwoordelijk voor worden gesteld, ook indien zijn schip in een buitenlandse haven ligt.

Kortom, voor de kapitein is het geen enkel probleem dat de teamleider de leiding heeft bij het geweldgebruik tegen piraten. Hij vindt dat zelfs uitstekend, omdat hij geen leiding kan, mag en wil geven aan dit geweldsgebruik.